Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna
w m. st. Warszawie
ul. Kochanowskiego 21,
Oddział Promocji Zdrowia,
ul. Cyrulików 35;
tel. 22/311-80-07÷08;
e-mail: oswiatazdrowotna@pssewawa.pl

EUROPEJSKI TYDZIEŃ SZCZEPIEŃ

24-30 KWIETNIA 2017 r.

Warszawa, 2017

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna
w m. st. Warszawie

EUROPEJSKI TYDZIEŃ SZCZEPIEŃ 24-30 KWIETNIA 2017 r.

Inicjatywa Światowej Organizacji Zdrowia (WHO)

Hasło przewodnie tegorocznych obchodów to *„Vaccines work” -szczepionki działają*

Szczepionka- biologiczny preparat odpornościowy, zawierający określony antygen bądź antygeny.

Szczepienia są obecnie najskuteczniejszym narzędziem zwalczania chorób zakaźnych.

Dzięki szczepieniu nabywamy odporność bez przebycia danej choroby zakaźnej.

Po co szczepimy?

- Szczepienia, pozwalają nam uniknąć chorób zakaźnych , które niosą ryzyko **ciężkiego przebiegu**, wystąpienia poważnych **powikłań** a nawet zgonu.

Mechanizm działania

- Szczepionka wywołuje sztuczną odporność czynną, podobną do naturalnej, którą uzyskuje się po przebytej chorobie.

Mechanizm działania

W wyniku podania szczepionki, układ immunologiczny wytwarza przeciwciała tak, jak w przypadku zakażenia (pomimo braku objawów chorobowych). Dzieje się tak, ponieważ szczepionki są tworzone na bazie osłabionych (atenuowanych[1]) żywych drobnoustrojów bądź nieżywych bakterii.

[1]*Atenuowane- niezdolne do wywołania choroby*

Mechanizm działania

- *Pierwotna odpowiedź poszczepienna-* w wyniku podania szczepionki, komórki układu immunologicznego wytwarzają swoiste przeciwciała przeciw antygenom podanym w preparacie
- *Wtórna odpowiedź poszczepienna-* w wyniku podania szczepionki, powstają komórki pamięci immunologicznej, co przyczynia się do długiej ochrony, przy ponownym zetknięciu z antygenem komórki te wywołują wtórną odpowiedź, która jest równoznaczna z szybszym powstaniem przeciwciał

Główny składnik szczepionki:

Substancją czynną w szczepionce jest antygen lub więcej antygenów, w postaci:

- Żywych lub zabitych drobnoustrojów
- Oczyszczonych fragmentów komórek drobnoustrojów
- Produktów metabolizmu bakterii
- Antygenów rekombinowanych

Pozostałe składniki szczepionek:

- Substancje pomocnicze
- Środki konserwujące
- Adiuwanty
- Śladowe ilości substancji-pozostałości z produkcji szczepionki

Rodzaje szczepionek:

- Szczepionki żywe
- Szczepionki zabite
- Szczepionki rekombinowane
  (antygeny uzyskane metodami inżynierii genetycznej)
- Toksoidy/anatoksyny
  (zawierają produkty metabolizmu komórek bakteryjnych)
- Szczepionki podjednostkowe
  (zawierają fragmenty drobnoustrojów)

Program szczepień ochronnych

PSO jest co roku aktualizowany, przez Pediatryczny Zespół Ekspertów ds. Programu Szczepień Ochronnych przy Ministrze Zdrowia oraz Radę Sanitarno- Epidemiologiczną działającą przy Głównym Inspektorze Sanitarnym.

Kalendarz szczepień obejmuje szczepienia obowiązkowe (bezpłatne) i zalecane (płatne), ustala terminy oraz odstępy czasowe, dawki i sposoby podawania szczepionek.

*Odsetek zaszczepionych osób zgodnie z PSO w Polsce osiąga ok. **95%** populacji.*

PSO na 2017 r. jest opublikowany w Komunikacie Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 4 stycznia 2017 r.

Szczepienie obowiązkowe

- Szczepienie, któremu **musi** się poddać każdy obywatel

Szczepienia obowiązkowe:

- Gruźlica
- Błonica
- Tężec
- Krztusiec
- Poliomyelitis
- Wirusowe zapalenie wątroby typu B
- Haemophilus influenzae typu b
- Odra
- Świnka
- Różyczka

Szczepienie zalecane

- Szczepienie zawarte w Programie Szczepień Ochronnych, z uwzględnieniem grup szczególnie narażonych na zachorowanie.

Szczepienia zalecane:

- Zakażenia rotawirusowe
- Inwazyjne zakażenia wywołane *Streptococcus pneumoniae*
- Inwazyjne zakażenia wywołane *Neisseria meningitidis*
- *Ospa wietrzna*
- *Grypa*
- *Kleszczowe zapalenie mózgu*
- Inne w zależności od określenia grupy ryzyka (np. wścieklizna, WZW typu A)

Niepożądane odczyny poszczepienne

Zaburzenie stanu zdrowia, występujące w okresie 4 tygodni po podaniu szczepionki.

Każde zaburzenie stanu zdrowia mogące mieć związek ze szczepieniem podlega zgłoszeniu przez lekarza do nadzoru jako podejrzenie NOP.

Najczęstsze odczyny poszczepienne

- Ból w miejscu wkłucia
- Zaczerwienienie
- Gorączka
- Niepokój dziecka

Kto może się zaszczepić?

- Zaszczepić się może osoba zdrowa- **o braku przeciwskazań do zaszczepienia decyduje lekarz.** Kwalifikację pacjenta do szczepienia wykonuje każdorazowo lekarz podstawowej opieki zdrowotnej.

Eradykacja

Dzięki szczepieniom ochronnym **wykorzeniono** ospę prawdziwą

Eradykacja

Dzięki szczepieniom zbliżamy się do wykorzenienia poliomyelitis (Choroby Heinego Medina), odry i różyczki wrodzonej.

Polska od 2002 r. znajduje się w regionie oficjalnie wolnym od poliomyelitis. W naszym kraju ostatni przypadek choroby odnotowano w 1984 r.

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna
w m. st. Warszawie

Za pomocą szczepień znaczenie ograniczono ryzyko występowania błonicy oraz WZW typu B

Co jeszcze zawdzięczamy szczepieniom?

- Ostatnie zachorowanie w Polsce na tężec noworodków w 1998 r.
- Ostatni przypadek błonicy w 2000 r.
- Spadek zapadalności na tężec, odrę i świnkę

Kontrola bezpieczeństwa szczepionek

Szczepionki podlegają badaniom laboratoryjnym już na etapie produkcji oraz badaniom klinicznym na ludziach. Proces ten trwa wiele lat.

Kontrola bezpieczeństwa szczepionek

- Badania laboratoryjne na zwierzętach
- Kilkuetapowe badania kliniczne
- Szczepionka jako produkt biologiczny podlega bardziej rygorystycznym badaniom niż inne leki
- Kontrolą bezpieczeństwa szczepionek zajmuje się Laboratorium Zakładu Badania Surowic i Szczepionek NIZP-PZH
- Kontrola serii szczepionek dostępnych na rynku przez Inspekcje Farmaceutyczną pod kątem właściwych warunków transportu i przechowywania
- Monitorowanie Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych

Ważne!

- **Szczepienia ratują życie**
- Niezaszczepione dziecko jest bardziej narażone na przebycie choroby zakaźnej i powikłania związane z nią niż dziecko zaszczepione
- Niezaszczepione dziecko jest zagrożeniem dla dziecka, które ze względu na stan zdrowia nie mogło być zaszczepione
- Szczepienia są tańsze niż leczenie powikłań

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna
w m. st. Warszawie
ul. Kochanowskiego 21,
Oddział Promocji Zdrowia,
ul. Cyrulików 35;
tel. 22/311-80-07÷08;
e-mail: oswiatazdrowotna@pssewawa.pl

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Opracowanie: Katarzyna Pawłowska